Україна–Республіка Узбекистан: потенціал співпраці — експертний погляд з регіону

У межах проєкту «Європа та Центральна Азія: діалог без кордонів» (Europe–Central Asia: Dialogue Without Borders), який реалізується БО «Міжнародний благодійний фонд громадської дипломатії» у партнерстві з ГО «Центр геополітичних досліджень "KONSTANTA R&D Group"» за організаційної та фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження», було проведено експертне дослідження, присвячене перспективам співпраці між Україною та Республікою Узбекистан.

Дослідження відбулося у період лютого–березня 2026 року та охопило 17 респондентів з Республіки Узбекистан. В опитуванні взяли участь представники академічної спільноти, аналітичних центрів, економісти, а також представники бізнесу та експертного середовища.

До участі були залучені висококваліфіковані фахівці з практичним досвідом у сфері міжнародного співробітництва, економіки, логістики, інвестицій та регіональних досліджень. Саме це дозволяє розглядати результати дослідження як глибокий і репрезентативний зріз експертного бачення зсередини регіону щодо ролі України, потенціалу двосторонньої взаємодії та перспектив розвитку співпраці у найближчі 10 років.

Отримані результати відображають не лише оцінки, але й стратегічне бачення — як Україна може посилити свою присутність у Центральній Азії, які можливості відкриває співпраця з Республікою Узбекистан та які фактори визначатимуть цю взаємодію у довгостроковій перспективі.

Технічний опис

У дослідженні взяли участь 17 респондентів. За гендерною структурою вибірки, 76,5% опитаних становлять чоловіки, тоді як 23,5% — жінки.

У віковій структурі респондентів найбільшу частку становлять особи віком 46–55 років — 47,1%. Респонденти віком 31–45 років складають 29,4% вибірки, тоді як частка учасників віком до 30 років становить 11,8%. Категорії 56–60 років і старше 60 років представлені по 5,9% відповідно.

У структурі респондентів за сферою діяльності найбільшу частку становлять представники економіки та бізнесу — 47,1%. Значна частина опитаних працює у сфері політології та міжнародних відносин — 35,3%, а також у сфері освіти та науки — 11,8%.

Менш представленими є респонденти зі сфери ЗМІ та журналістики — 5,9%. Представників державного сектору, громадського сектору (НКО) та категорії «інше» у вибірці не зафіксовано.

Аналітичний блок

Оцінка відповідності поточного рівня двосторонньої торгівлі між Україною та Республікою Узбекистан її потенціалу демонструє переважно стримано-критичне сприйняття з боку експертного середовища.

- Узагальнення відповідей за трьома групами дозволяє чітко окреслити структуру оцінок. Песимістична група (1–4 бали) є домінуючою та охоплює 52,9% респондентів, що свідчить про поширене переконання: поточний рівень торгівлі суттєво не відповідає наявному потенціалу.
- Середня група оцінок (5–7 балів) становить 41,2%, відображаючи більш зважену позицію — часткова реалізація потенціалу є, однак вона залишається обмеженою та потребує подальшого розвитку.
- Водночас високі оцінки (8–10 балів) практично відсутні — лише 5,9% респондентів, що підкреслює відсутність у експертному середовищі уявлення про повну або близьку до повної реалізацію потенціалу.

Загалом, експертне бачення можна охарактеризувати як переважно песимістичне з елементами обережного оптимізму, що вказує на значний нереалізований потенціал двосторонньої торгівлі між Україною та Республікою Узбекистан.

Респондентам було запропоновано оцінити перспективність співпраці України та Республіки Узбекистан у ключових секторах економіки за шкалою від 1 до 10, де 10 означає максимально високий рівень пріоритетності, а 1 — відсутність пріоритету для розвитку співробітництва.

Отримані відповіді дозволяють чітко розділити всі сектори на дві групи — найбільш та найменш пріоритетні для розвитку двостороннього співробітництва.

До групи найбільш пріоритетних напрямів (оцінки 6–10) респонденти віднесли IT та цифрові технології, транспорт і логістику, машинобудування і промисловість, фінансовий сектор і банківські послуги, а також охорону здоров'я та фармацевтику. Саме ці сектори сприймаються як основа практичної економічної взаємодії, що може забезпечити швидкий результат, масштабування співпраці та формування довгострокових економічних зв'язків.

Натомість до менш пріоритетних напрямів (оцінки 1–5) експерти віднесли освіту і науку, енергетику (традиційну та «зелену»), культуру і креативні індустрії, агропромисловий комплекс, а також безпекове й оборонне співробітництво. Ці сфери розглядаються як другорядні або такі, що потребують більш складних інституційних умов і тривалішого часу для досягнення практичних результатів.

Загалом результати демонструють, що пріоритети співпраці між Україною та Республікою Узбекистан формуються навколо індустріальних, технологічних і логістичних напрямів, тоді як гуманітарні, соціальні та безпекові сфери залишаються на периферії експертного бачення.

Оцінка ключових ризиків при розширенні економічного співробітництва **між Україною та Республікою Узбекистан демонструє чітку концентрацію експертного бачення навколо двох домінуючих факторів — логістики та політичного середовища.**

Найбільш значущими ризиками респонденти вважають логістичні (47,1%) та політичні (41,2%). Така структура відповідей свідчить про те, що основні обмеження для розвитку співпраці сприймаються не стільки як внутрішньоекономічні, скільки як пов'язані з доступністю маршрутів, ефективністю транспортних коридорів, транзитними обмеженнями, а також із загальним політичним контекстом і зовнішньополітичними факторами.

Значно меншу роль, за оцінками експертів, відіграють фінансові та правові ризики — по 5,9% відповідно. Це може вказувати на відносно достатній рівень довіри до фінансових механізмів та регуляторного середовища або принаймні на те, що ці аспекти не є ключовими бар'єрами у порівнянні з інфраструктурними та політичними викликами.

Узагальнюючи, можна констатувати, що розширення економічної взаємодії між Україною та Республікою Узбекистан у першу чергу стримується факторами, пов'язаними з логістичною доступністю та політичними ризиками, тоді як фінансово-правова складова сприймається як другорядна у структурі потенційних обмежень.

Відповіді респондентів щодо ключових конкурентних переваг України у співпраці з Республікою Узбекистан демонструють цілісне та прагматичне бачення потенціалу двосторонньої взаємодії.

Насамперед експерти виокремлюють ринковий фактор — Україна сприймається як партнер, який працює з Узбекистаном як із великим і динамічно зростаючим ринком Центральної Азії. Водночас Республіка Узбекистан розглядається як точка входу до ширшого регіону, що відкриває можливості для масштабування українського бізнесу.

Другим ключовим блоком є логістично-географічні переваги. Йдеться про вигідне розташування Узбекистану як регіонального транспортного вузла, що дозволяє формувати транзитні та виробничо-логістичні ланцюги між Україною та країнами Центральної Азії.

Окремо виділяється індустріально-виробничий потенціал — можливості локалізації виробництва у сферах будівництва, агропереробки, текстильної промисловості та виробництва матеріалів із подальшою орієнтацією на внутрішній ринок і експорт.

Важливим фактором також є трудові та ресурсні переваги — наявність доступної робочої сили та сировинної бази, що створює додаткові стимули для інвестицій.

Додатково експерти відзначають економічну динаміку та відкритість Узбекистану, зростання внутрішнього попиту та покращення інвестиційного клімату.

У підсумку співпраця між Україною та Республікою Узбекистан має виразний прагматичний економічний характер, базуючись на поєднанні ринкових можливостей, логістики та індустріальної кооперації.

Оцінка актуальності розвитку альтернативних логістичних маршрутів для Республіки Узбекистан демонструє практично одностайну позицію експертного середовища щодо стратегічної важливості цього напряму.

- Абсолютна більшість респондентів — 88,2% — вважають розвиток таких маршрутів дуже актуальним. Це свідчить про чітке усвідомлення того, що доступ до європейських ринків напряму залежить від диверсифікації транспортних коридорів, зниження залежності від обмеженої кількості маршрутів та підвищення ефективності логістики.
- Ще 11,8% опитаних оцінюють це питання як частково актуальне, що також підтверджує загальний консенсус щодо необхідності розвитку альтернативної логістики, хоча й з дещо більш стриманою оцінкою пріоритетності.
- Водночас у вибірці відсутні відповіді «не актуально», що підкреслює повну відсутність скепсису щодо цього напряму.

Загалом результати демонструють, що розвиток альтернативних логістичних маршрутів сприймається експертами як ключовий стратегічний фактор економічної інтеграції Республіки Узбекистан з європейськими ринками та одна з базових умов розширення зовнішньоекономічної взаємодії.

Оцінка реалістичності формування стійкого сухопутного коридору між Європою та Центральною Азією за участі України у середньостроковій перспективі (3–5 років) демонструє переважно обережно-помірковане бачення з боку експертного середовища.

- Домінуючою є середня група оцінок (5–7 балів) — 52,9% респондентів, що свідчить про переважне сприйняття цього проєкту як частково реалістичного: потенціал визнається, однак його реалізація пов'язується з низкою обмежень і часовими факторами.
- Далі за часткою йде песимістична група (1–4 бали) — 29,4%, що відображає наявність суттєвого рівня скепсису щодо можливості реалізації коридору у визначені строки.
- Найменшою є група високих оцінок (8–10 балів) — 17,6%, що вказує на обмежену кількість експертів, які розглядають цей сценарій як повністю реалістичний у середньостроковій перспективі.

Загалом експертне бачення можна охарактеризувати як обережно-реалістичне: проєкт сприймається як можливий, але його реалізація вимагатиме системного подолання інфраструктурних, логістичних та політичних бар'єрів.

Респондентам було запропоновано оцінити вплив окремих факторів на розвиток логістики між Україною та Республікою Узбекистан за шкалою від 1 до 10, де 1 означає мінімальний вплив, а 10 — критично негативний вплив, що виступає суттєвим обмеженням.

Отримані відповіді дозволяють виокремити групу найбільш проблемних факторів, які сприймаються як ключові бар'єри для розвитку логістичної взаємодії. До них належать обмежена пропускна здатність і недостатня диверсифікація транзитних маршрутів, високі витрати на перевезення (включаючи паливо, тарифи, страхування та додаткові збори), недостатній рівень цифровізації логістичних і митних процесів, слабка інтеграція мультимодальних рішень, а також складність митних процедур, пов'язана з бюрократією та неоднорідністю вимог.

Водночас частина факторів оцінюється як менш критична для розвитку логістики. Серед них — безпекові та форс-мажорні ризики, низька передбачуваність строків доставки, обмежені можливості страхування і фінансування транзитних операцій, недостатня координація між державними та приватними структурами, а також інституційні особливості взаємодії учасників логістичних процесів.

Таким чином, у сприйнятті експертів основні обмеження логістичного співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан зосереджені навколо вартості перевезень, інфраструктурних обмежень і неефективності процедур, тоді як інституційні та ризикові фактори відіграють другорядну роль.

Оцінка готовності Республіки Узбекистан до участі у спільних логістичних проєктах з Україною демонструє загалом позитивне, але не однозначно визначене бачення з боку експертного середовища.

- Найбільшу частку становить позиція «можливо, в окремих сферах» — 47,1% респондентів, що свідчить про домінуюче уявлення: потенціал для співпраці існує, однак він залежить від конкретних напрямів, умов реалізації та економічної доцільності проєктів.
- Водночас 41,2% опитаних вважають, що Республіка Узбекистан готова до такої співпраці, що відображає достатньо високий рівень відкритості до розвитку спільних логістичних ініціатив.

- Лише 11,8% респондентів дотримуються позиції, що така участь є малоймовірною, що свідчить про відносно низький рівень скепсису.

Загалом результати демонструють, що готовність до співпраці сприймається як умовно позитивна, із чітким акцентом на вибірковість і прагматичний підхід до реалізації конкретних логістичних проєктів між Україною та Республікою Узбекистан.

Відповіді респондентів щодо потенційних міжнародних партнерів для реалізації спільних логістичних проєктів демонструють високий рівень узгодженості та чітку концентрацію навколо трьох ключових груп — держав-учасників транспортних коридорів, міжнародних фінансових інститутів та наднаціональних структур.

Насамперед експерти виокремлюють держави транзитної дуги між Центральною Азією та Європою — передусім Казахстан, Азербайджан, Грузію та Туреччину. Саме ці країни розглядаються як критично важливі партнери з огляду на їхнє географічне положення та роль у формуванні логістичних маршрутів. Додатково згадуються також країни Південного Кавказу та окремі держави Європи, що підкреслює ширший регіональний контекст співпраці.

Другим ключовим блоком є міжнародні фінансові інститути, серед яких беззаперечними лідерами виступають Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Світовий банк та Азійський банк розвитку. Також згадуються Європейський інвестиційний банк, Міжнародна фінансова корпорація (IFC) та МВФ. Їхня роль пов'язується передусім із забезпеченням фінансування, зниженням ризиків та підвищенням довіри до проєктів.

Третю групу формують міжнародні та наднаціональні організації, де ключове місце займає Європейський Союз. Він сприймається не лише як джерело фінансування, але і як інституційний партнер, здатний забезпечити стандартизацію, регуляторну підтримку та довгострокову стійкість проєктів. Додатково згадуються ООН, СОТ та інші багатосторонні формати.

У підсумку експертне бачення вказує на те, що ефективна реалізація логістичних проєктів між Україною та Республікою Узбекистан можлива лише за умови комбінованої моделі партнерства, яка поєднує держави транзитних коридорів, міжнародні фінансові інститути та наднаціональні структури, що забезпечують як ресурсну, так і інституційну підтримку.

Оцінка потенційної участі Республіки Узбекистан у відновленні України свідчить про чітко позитивне сприйняття з боку експертного середовища та відсутність вираженого скепсису.

- Найбільшу частку відповідей поділяють дві позиції — «так, активно» та «скоріше так» по 41,2% кожна, що в сукупності формує домінуючу більшість у 82,4% респондентів, які вважають участь Узбекистану реальною та доцільною. Це свідчить про високий рівень очікувань щодо практичного залучення країни до процесів відновлення, зокрема у сферах будівництва, промисловості та постачання матеріалів.
- Ще 17,6% опитаних обрали варіант «можливо», що вказує на умовно-позитивну позицію, залежну від конкретних форматів співпраці, економічних стимулів та політичних рішень.
- Водночас варіанти «скоріше ні» та «ні» не отримали жодної підтримки, що є показовим індикатором відсутності негативного сприйняття чи заперечення такого сценарію.

Загалом результати демонструють, що участь Республіки Узбекистан у відновленні України розглядається як високовірогідна та практично обґрунтована, із потенціалом для реалізації в рамках економічної кооперації, інфраструктурних проєктів та спільних виробничих ініціатив.

Респондентам було запропоновано оцінити перспективність практичної участі Республіки Узбекистан у відновленні України за окремими напрямами за шкалою від 1 до 10, де 10 означає високий рівень прикладної залученості та реальний потенціал участі, а 1 — мінімальну доцільність такої взаємодії.

Отримані результати свідчать про те, що у сприйнятті експертів ключовими напрямами участі виступають сфери, пов'язані з інфраструктурною відбудовою, промисловою кооперацією та ресурсним забезпеченням. Найбільш перспективними визначено участь у відновленні агропромислових і переробних ланцюгів, розвиток логістичної інфраструктури, забезпечення будівельних і відновлювальних проєктів матеріалами, а також залучення до реалізації інфраструктурних ініціатив. Окремо підкреслюється потенціал у використанні трудових ресурсів та участі у виробничих процесах, що дозволяє швидко інтегруватися у практичні етапи відбудови.

Менш пріоритетними, за оцінками респондентів, є напрями, пов'язані з високотехнологічними рішеннями, фінансовим супроводом та складними інституційними компонентами. Зокрема, нижчі оцінки отримали цифровізація процесів відбудови, участь у модернізації енергетичного сектору, фінансування і страхування проєктів, а також освітньо-кадрові ініціативи.

Таким чином, експертне середовище розглядає участь Республіки Узбекистан у відновленні України передусім як практично орієнтовану та ресурсно-інфраструктурну, із фокусом на швидко реалізовані напрями, тоді як більш складні технологічні та фінансові сегменти залишаються другорядними за рівнем пріоритетності.

Респондентам було запропоновано визначити ключові стимули, які могли б мотивувати бізнес Республіки Узбекистан до участі у відновленні України.

Отримані відповіді демонструють чітку концентрацію навколо факторів, пов'язаних із зниженням ризиків, фінансовими гарантіями та прогнозованістю умов ведення бізнесу. Найбільш значущими стимулами експерти вважають гарантії захисту інвестицій, наявність механізмів страхування ризиків, прозорі та зрозумілі правила участі у проєктах, а також гарантії платежів. Важливу роль також відіграє залучення міжнародних фінансових інститутів, що підвищує довіру до проєктів і забезпечує додаткові інструменти фінансування.

Окремо виділяється блок економічних стимулів, серед яких — податкові та митні пільги, доступ до міжнародного фінансування і грантових програм, пільгове кредитування, а також можливість довгострокової присутності на українському ринку. Додатковим фактором виступає перспектива інтеграції у ширші виробничі та логістичні ланцюги, а також доступ до ринків Європейського Союзу за підтримки міжнародних партнерів.

Менш визначальними, але все ж значущими факторами виступають загальні макроумови — завершення війни, політична та економічна стабільність, наявність чіткої інформації про проєкти, а також міждержавні домовленості, що враховують інтереси інвесторів. Також частина респондентів підкреслює, що ключовим драйвером залишається базова економічна доцільність — прибутковість проєктів та можливість отримання нового досвіду.

Таким чином, у сприйнятті експертів мотивація бізнесу Республіки Узбекистан до участі у відновленні України формується насамперед через комбінацію гарантій безпеки інвестицій, фінансових стимулів та зрозумілих правил гри, тоді як політичні та загальноекономічні фактори відіграють допоміжну, але важливу роль.

Оцінка доцільності укладення двосторонніх угод для регулювання міграції між Україною та Республікою Узбекистан демонструє високий рівень консенсусу серед респондентів.

Абсолютна більшість — 82,4% опитаних — вважають, що такі угоди необхідні, що свідчить про чітке розуміння потреби в інституційному врегулюванні міграційних процесів. Це відображає запит на формалізацію правил, підвищення прозорості та забезпечення захисту інтересів як працівників, так і роботодавців.

- Ще 11,8% респондентів обрали варіант «частково», що вказує на підтримку цієї ідеї за умови гнучкого підходу або обмеження угод окремими секторами чи форматами співпраці.
- Мінімальна частка опитаних — близько 5,9% — вважає, що укладення таких угод не є необхідним, що свідчить про практично відсутній рівень заперечення цього інструменту.

Загалом результати демонструють, що укладення двосторонніх угод у сфері міграції сприймається як ключовий інституційний механізм, необхідний для впорядкування трудової мобільності, зниження ризиків та створення передбачуваного середовища для розвитку економічного співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан.

Респондентам було запропоновано визначити ключові кроки, які дозволять сформувати більш збалансовану та взаємовигідну міграційну політику між Україною та Республікою Узбекистан.

Отримані відповіді демонструють чітку орієнтацію на інституціоналізацію міграційних процесів та створення прозорих правил взаємодії. Найбільш значущими кроками експерти вважають укладення двосторонніх угод, що регулюють трудову міграцію, стандартизацію візових і дозвільних процедур, а також формування легальних і зрозумілих каналів працевлаштування. Важливим елементом також виступає створення системи спільного моніторингу та обміну даними.

Окремо виділяється необхідність спрощення визнання дипломів, кваліфікацій та професійного досвіду, що дозволяє ефективніше інтегрувати трудові ресурси та зменшити частку неформальної зайнятості. Значна увага приділяється захисту прав працівників, розвитку соціальних гарантій та створенню зрозумілої правової бази, що охоплює як роботодавців, так і працівників.

Серед додаткових, але важливих напрямів експерти відзначають розвиток «циркулярної» міграції, освітньої мобільності, спільної підготовки кадрів, а також роботу з діаспорами та фінансовими потоками, зокрема грошовими переказами. Також згадується необхідність спрощення регуляторного середовища, зменшення бюрократії та підвищення передбачуваності процедур.

Таким чином, у сприйнятті експертів збалансована міграційна політика має базуватися на чітких інституційних механізмах, легалізації процесів, захисті прав учасників та взаємному врахуванні економічних інтересів, що дозволяє перетворити міграцію з хаотичного явища на керований інструмент розвитку двостороннього співробітництва.

Респондентам було запропоновано оцінити поточний рівень освітніх та академічних обмінів між Україною та Республікою Узбекистан за шкалою від 1 до 10, де 1 означає низький рівень, а 10 — дуже високий.

- Отримані результати свідчать, що переважають оцінки низького рівня — 52,9% респондентів, що вказує на обмежений розвиток системних освітніх та академічних зв'язків і недостатню інтенсивність співпраці.
- Водночас 47,1% опитаних оцінюють поточний рівень як середній, що свідчить про наявність окремих форм взаємодії та базового потенціалу для їх подальшого розширення.

Таким чином, у сприйнятті експертів освітня та академічна співпраця між Україною та Республікою Узбекистан перебуває на низько-середньому рівні, із переважанням стриманої оцінки та очевидною потребою у її системному посиленні.

Оцінка форматів гуманітарної взаємодії між Україною та Республікою Узбекистан показує чіткий пріоритет освітніх і науково-професійних напрямів.

Найбільшу підтримку отримали програми подвійних дипломів та спільні освітні програми — 82,4%, що підтверджує їх ключову роль у формуванні стійких зв'язків і підготовці кадрів. Далі — експертні та професійні мережі (70,6%) і спільні наукові дослідження (64,7%), які забезпечують обмін знаннями та розвиток кооперації.

Меншу підтримку мають спільні освітні та дослідницькі центри (47,1%), а найнижчу — культурні та гуманітарні платформи (35,3%), що свідчить про їх допоміжну роль.

Таким чином, експерти вважають, що довгостроковий ефект забезпечують насамперед структуровані освітні та наукові формати, тоді як культурні ініціативи мають другорядне значення.

Респондентам було запропоновано визначити ключові бар'єри академічної мобільності між Україною та Республікою Узбекистан.

- Відповіді свідчать про домінування безпекових та економічних факторів. Найчастіше згадується війна та пов'язана нестабільність, що суттєво обмежує можливості для мобільності та освітніх програм.
- Другим ключовим блоком є фінансові обмеження — недостатнє фінансування, низькі стипендії та обмежені ресурси.
- Важливими залишаються адміністративні та інституційні бар'єри: бюрократія, слабка координація між університетами, недостатня інтеграція освітніх систем і брак спільних програм.
- Додатково відзначаються інформаційні та соціальні фактори — низька обізнаність, стереотипи та мовні бар'єри.

Таким чином, академічна мобільність стримується поєднанням безпекових, фінансових та інституційних обмежень, доповнених інформаційними бар'єрами.

Респондентам було запропоновано визначити ключові стимули, які можуть мотивувати студентів і науковців до участі у спільних освітніх та дослідницьких програмах між Україною та Республікою Узбекистан.

Отримані відповіді демонструють чіткий пріоритет фінансових та практично орієнтованих стимулів. Найбільш значущими є стипендії, гранти та покриття витрат, що знижує бар'єри участі та робить програми доступнішими.

Важливу роль відіграє академічна та професійна цінність — можливість отримання подвійних дипломів, участь у спільних дослідженнях, доступ до сучасної наукової інфраструктури, стажування та публікації в міжнародних виданнях.

Окремо виділяється фактор кар'єрних перспектив, зокрема можливість подальшого працевлаштування, доступ до міжнародних ринків праці та інтеграція у професійні мережі.

Додатковими стимулами виступають спрощення визнання дипломів і кваліфікацій, наявність зрозумілих програм обміну, а також загальні умови стабільності, включаючи завершення війни та доступність інформації про можливості участі.

Таким чином, мотивація формується через поєднання фінансової підтримки, практичної цінності програм та зрозумілих кар'єрних перспектив, що забезпечує їхню привабливість для студентів і наукової спільноти.

Оцінка ролі культурної дипломатії у розвитку політичного співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан демонструє чіткий консенсус серед респондентів.

- Абсолютна більшість — 82,4% опитаних — вважають, що культурна дипломатія є важливою, що свідчить про її сприйняття як одного з ключових інструментів формування довіри, взаєморозуміння та довгострокових міждержавних відносин.
- Ще 17,6% респондентів оцінюють її роль як частково важливу, що вказує на визнання значущості цього інструменту, але з урахуванням його допоміжного характеру поряд із політичними та економічними чинниками.
- Варіант «не важлива» не отримав жодної підтримки, що підкреслює відсутність заперечення ролі культурного виміру у міжнародній взаємодії.

Таким чином, культурна дипломатія розглядається як важливий елемент політичного співробітництва, який доповнює економічні та інституційні механізми, сприяючи формуванню стійких і довірчих відносин між державами.

Оцінка ролі діаспор у зміцненні культурних зв'язків між Україною та Республікою Узбекистан свідчить про їх сприйняття як важливого інструменту неформальної взаємодії та комунікації.

- Найбільшу підтримку отримала функція створення стійких каналів комунікації між експертами та суспільствами — 94,1%, що підкреслює роль діаспор як «містків» між країнами.
- Далі йде формування позитивного іміджу країни проживання — 82,4%, що вказує на значення діаспор у просуванні культурного та соціального образу держав.
- Важливими також визначено посередницьку роль та неформальну дипломатію (64,7%), а також підтримку освітніх і молодіжних обмінів (35,3%), що сприяє розвитку довгострокових зв'язків.
- Найменшу підтримку отримали культурні ініціативи (23,5%), що свідчить про їх допоміжний характер у порівнянні з комунікаційною та посередницькою функціями.

Таким чином, діаспори розглядаються насамперед як інструмент комунікації, формування довіри та неформальної дипломатії, тоді як культурні заходи відіграють другорядну роль.

Респондентам було запропоновано визначити 2–3 конкретні формати або проєкти, які могли б бути запущені як пілотні ініціативи співпраці між Україною та Республікою Узбекистан.

Отримані відповіді демонструють чітку концентрацію навколо трьох ключових напрямів — логістики, агропромислової кооперації та освітньо-наукової взаємодії.

Найбільш прикладним і швидким до реалізації напрямом визначено запуск пілотних мультимодальних логістичних маршрутів за напрямком Центральна Азія – Кавказ – Чорне море – Європа з участю України. Йдеться про тестові вантажопотоки, оптимізацію тарифів і процедур, а також створення логістичних хабів і цифрових рішень для супроводу перевезень.

Другим ключовим напрямом є спільні проєкти в агропромисловому секторі, зокрема кооперація у переробці сільськогосподарської продукції, впровадження технологій, розвиток виробничих ланцюгів і вихід на зовнішні ринки. Окремо згадується потенціал у селекції, машинобудуванні та суміжних галузях.

Третім важливим блоком виступають освітні та науково-технологічні програми — академічні обміни, програми подвійних дипломів, спільні дослідження, а також прикладні освітні ініціативи з орієнтацією на ринок праці та потреби бізнесу.

Таким чином, експерти вважають, що найбільш доцільними пілотними ініціативами є ті, що поєднують практичну реалізованість, швидкий ефект і потенціал масштабування, охоплюючи логістику, виробничу кооперацію та розвиток людського капіталу.

Оцінка реалістичних строків запуску масштабних форм економічного та логістичного співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан свідчить про домінування середньострокового горизонту очікувань.

- Найбільша частка респондентів — 52,9% — вважає реалістичним запуск у перспективі 5–7 років, що вказує на розуміння необхідності часу для стабілізації умов, розвитку інфраструктури та формування інституційної бази співпраці.
- Ще 29,4% опитаних оцінюють можливість запуску у більш короткі строки — 3–5 років, що відображає помірно оптимістичний сценарій за умови сприятливої динаміки.
- Лише 11,8% респондентів вважають можливим запуск у горизонті 1–2 років, що свідчить про обмежене сприйняття короткострокових перспектив.
- Незначна частка оцінює ці процеси як довгострокові — понад 10 років, що підкреслює наявність стриманого або більш обережного підходу.

Таким чином, експертне середовище загалом орієнтується на середньострокову перспективу (3–7 років) як найбільш реалістичний період для запуску масштабних форм співпраці, з урахуванням необхідності підготовчих і стабілізаційних процесів.

Оцінка перспектив розвитку співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан на найближчі 5 років демонструє переважання стримано-оптимістичного підходу серед експертів.

- Найбільша частка респондентів — 52,9% — оцінює перспективи як середні, що передбачає поступовий розвиток співпраці в окремих напрямах без різкого прориву. Це свідчить про очікування еволюційного, а не швидкого масштабного зростання.
- Водночас 29,4% опитаних вважають перспективи високими, очікуючи суттєвого посилення взаємодії у ключових сферах, зокрема логістиці, економіці та освіті.
- Ще 17,6% респондентів оцінюють перспективи як низькі, що відображає наявність частини експертів із більш обережним або скептичним баченням.

Таким чином, загальна картина вказує на домінування помірно позитивного сценарію, в якому розвиток співробітництва є ймовірним, але залежить від низки зовнішніх і внутрішніх факторів та потребує часу для реалізації повного потенціалу.

Оцінка необхідності інституціоналізації співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан свідчить про чітку підтримку цього підходу з боку експертного середовища.

- Більшість респондентів — 52,9% — вважають, що інституціоналізація є необхідною, зокрема через створення постійних форматів взаємодії (форумів, платформ, меморандумів), які забезпечують сталість діалогу та координацію співпраці.
- Ще 41,2% опитаних підтримують цей підхід частково, вважаючи доцільним розвиток інституційних механізмів у конкретних сферах, таких як економіка, освіта та культура.

Таким чином, експерти загалом розглядають інституціоналізацію як важливу передумову системного та довгострокового розвитку співробітництва, із можливістю поетапного впровадження залежно від галузей.

Респондентам було запропоновано визначити три ключові ініціативи, які доцільно реалізувати в короткостроковій перспективі для зміцнення співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан.

Отримані відповіді демонструють чітку концентрацію навколо трьох пріоритетних напрямів — інституційного діалогу, практичних логістичних рішень та активізації бізнес-контактів.

Першочерговим кроком визначається створення постійних координаційних механізмів — спільних робочих груп, платформ або форумів за участі державних органів і бізнесу. Це дозволяє систематизувати взаємодію, формувати дорожні карти та оперативно вирішувати адміністративні бар'єри.

Другим ключовим напрямом є запуск пілотних логістичних і торгових проєктів, зокрема тестових маршрутів і «швидких коридорів» із спрощеними процедурами. Такі ініціативи дають швидкий практичний ефект, підвищують передбачуваність і формують довіру з боку бізнесу.

Третім пріоритетом виступає активізація прямих контактів між бізнес-спільнотами, включаючи проведення бізнес-форумів, торгових місій і B2B-зустрічей. Це створює умови для укладення конкретних контрактів і переходу до реальної економічної кооперації.

Додатково респонденти відзначають важливість зниження адміністративних бар'єрів, розвитку цифрових платформ, освітніх обмінів і спрощення доступу до ринку праці, однак саме три зазначені напрями формують основу для швидкого запуску співпраці.

Таким чином, експерти вважають, що короткострокове посилення взаємодії має базуватися на поєднанні координації, практичних проєктів і прямої бізнес-комунікації, що дозволяє швидко перейти від декларацій до результатів.

Оцінка перспективної ролі України в Центральній Азії на найближчі 10 років демонструє домінування економічного бачення співпраці.

- Переважна більшість респондентів — 70,6% — вважає, що Україна може виступати як економічний і торговельний партнер зі значним потенціалом, що свідчить про сприйняття України передусім як учасника регіональних економічних і логістичних процесів.
- Водночас 29,4% опитаних оцінюють роль України як обмежену, вважаючи, що її вплив у регіоні залишатиметься стриманим.
- Інші варіанти відповідей — політико-дипломатичне лідерство або роль культурно-освітнього мосту — не отримали підтримки, що підкреслює відсутність очікувань щодо домінуючої ролі України в цих сферах.

Таким чином, у сприйнятті експертів Україна має потенціал закріпитися в Центральній Азії насамперед як прагматичний економічний партнер, тоді як її політичний та культурний вплив розглядається як обмежений.

Оцінюючи можливі шляхи посилення стратегічної присутності України в Центральній Азії у перспективі 10 років, респонденти демонструють доволі чіткий консенсус: ключем до цього має стати прагматична економічна присутність, а не символічна чи виключно політична активність.

Найбільш системно у відповідях повторюється теза про необхідність посилення економічної дипломатії. Йдеться про розвиток торгівлі, інвестицій, підтримку українського бізнесу, запуск спільних проєктів та створення стійких економічних зв'язків із країнами регіону. У сприйнятті експертів саме практична економічна вигода є тією основою, яка може забезпечити Україні довгострокову присутність у Центральній Азії.

Другим ключовим напрямом виступає логістика та участь у нових транспортних маршрутах. Респонденти неодноразово наголошують на важливості включення України до Trans-Caspian / Middle Corridor та ширших форматів взаємодії між ЄС і Центральною Азією. Закріплення України як частини нової інфраструктурної архітектури між Європою та регіоном розглядається як один із найефективніших механізмів довгострокового посилення її ролі.

Помітне місце у відповідях займає також трудова мобільність та доступ до ринку праці. Частина експертів прямо вказує, що саме через трудову міграцію формуються стійкі економічні, соціальні й діаспорні зв'язки, які з часом перетворюються на фактор стратегічного впливу. У цьому контексті відкритість до працевлаштування та створення легальних каналів мобільності розглядаються як інструмент довгострокового закріплення України в регіоні.

Окремо виділяється освітній, експертний і гуманітарний вимір. Респонденти вважають, що академічні обміни, спільні дослідження, освітні платформи, експертні форуми та просвітницька робота без політичного забарвлення здатні створити довготривалу основу довіри. Саме через такі механізми Україна може закріплюватися не лише як торговельний, а й як інтелектуальний та професійний партнер.

Додатково у відповідях простежується підтримка інституціоналізації трикутника «ЄС – Україна – Центральна Азія», що дозволило б поєднати економічні, інфраструктурні та освітні ініціативи в більш системну модель співпраці.

Таким чином, у сприйнятті експертів найефективніший шлях посилення стратегічної присутності України в Центральній Азії полягає у поєднанні економічної дипломатії, логістичної інтеграції, розвитку трудової мобільності, інвестицій та гуманітарно-освітніх зв'язків. Саме такий підхід дозволяє Україні бути сприйнятою в регіоні як практично корисний, зрозумілий і довгостроковий партнер.

Оцінка ролі Європейського Союзу у розвитку співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан демонструє чітке домінування прагматичного підходу, де ключовими функціями ЄС розглядаються інвестиції та інституційна підтримка.

Переважна більшість респондентів сходиться на тому, що Європейський Союз має виступати передусім як інституційний партнер, який формує правила гри, задає стандарти, забезпечує регуляторну рамку та сприяє довгостроковій стабільності взаємодії. Саме через передачу стандартів, гармонізацію процедур і розвиток прозорих механізмів співпраці ЄС розглядається як фактор, що робить партнерство більш передбачуваним і зрозумілим для бізнесу.

Не менш значущою є роль ЄС як інвестора. Респонденти прямо пов'язують його участь із фінансуванням інфраструктурних, логістичних та енергетичних проєктів, а також із підтримкою великих трансрегіональних ініціатив, включно з транспортними коридорами між Європою, Україною та Центральною Азією. Підкреслюється, що саме фінансові інструменти ЄС дозволяють знижувати ризики для приватного сектору та стимулювати запуск масштабних проєктів.

Водночас частина опитаних визнає і координаційну або медіаторську роль ЄС, особливо у багатосторонніх форматах. У цьому контексті Євросоюз може виступати платформою для узгодження інтересів, модерації діалогу та підтримки тристоронніх ініціатив у форматі «ЄС – Україна – Центральна Азія». Однак ця функція, як правило, розглядається як додаткова, а не ключова.

Окремо варто зазначити, що в поодиноких відповідях звучить думка про обмежену або навіть відсутню роль ЄС, проте вона не є домінуючою і не впливає на загальну картину.

Таким чином, у сприйнятті експертів найбільш ефективною моделлю є комбінована роль Європейського Союзу, де він одночасно виступає як інституційний партнер і ключовий інвестор, доповнюючи це функціями координації. Саме така конфігурація дозволяє забезпечити ресурсну базу, правила взаємодії та масштабування співпраці між Україною та Республікою Узбекистан.

Оцінка стратегічної ролі Республіки Узбекистан у світовій політиці та у відносинах з Європою на горизонті 10 років демонструє домінування регіонально-лідерського сценарію розвитку.

- Більшість респондентів — 58,8% — вважає, що Узбекистан стане регіональним лідером Центральної Азії з поступовим зростанням глобального впливу. Це свідчить про сприйняття країни як ключового центру тяжіння в регіоні, здатного посилювати свої позиції не лише на внутрішньо-регіональному рівні, а й у ширшому міжнародному контексті.
- Водночас 23,5% опитаних оцінюють перспективу більш стримано, вважаючи, що роль Узбекистану залишатиметься обмеженою впливом великих гравців — таких як Китай, США, ЄС та інші. Це відображає усвідомлення зовнішніх факторів, які можуть стримувати повну реалізацію стратегічного потенціалу країни.
- Інші варіанти відповідей отримали мінімальну підтримку. Невелика частка респондентів бачить Узбекистан як транзитно-енергетичний хаб або як посередника у міжнародних переговорах, тоді як частина опитаних утрималася від чіткої оцінки.

Таким чином, у сприйнятті експертів Узбекистан має високий потенціал зміцнити свої позиції як регіональний лідер Центральної Азії, однак масштаби його глобального впливу значною мірою залежатимуть від балансу між внутрішнім розвитком і зовнішнім впливом великих міжнародних акторів.

Оцінюючи кроки, які могли б дозволити Республіці Узбекистан зміцнити свою стратегічну позицію в Європі та світовій політиці у найближчі 10 років, респонденти демонструють достатньо цілісне бачення, в основі якого лежить поєднання внутрішньої модернізації, інфраструктурного розвитку та багатовекторної зовнішньої політики.

Найбільш системно у відповідях повторюється теза про необхідність продовження економічних реформ. Йдеться про покращення інвестиційного клімату, підвищення прозорості інститутів, розширення можливостей для приватного бізнесу та загальне зміцнення внутрішньої економічної стійкості. Саме внутрішня модернізація розглядається як базова передумова для посилення міжнародної ролі Узбекистану.

Другим ключовим напрямом виступає розвиток транспортно-логістичної інфраструктури та інтеграція у міжнародні ланцюги постачання. Експерти наголошують на важливості посилення ролі Узбекистану як транзитного та економічного вузла між Азією та Європою, зокрема через розвиток Middle / Trans-Caspian Corridor, цифрових коридорів, модернізацію інфраструктури та диверсифікацію експортних маршрутів.

Окремий важливий блок пов'язаний із диверсифікацією зовнішньоекономічних зв'язків. Респонденти вважають, що Узбекистану необхідно системно розширювати співпрацю не лише з Європейським Союзом, але й з державами Азії, Близького Сходу та міжнародними фінансовими інститутами. Саме така модель багатовекторності розглядається як інструмент підвищення стійкості та стратегічного маневру.

Помітне місце у відповідях займає також технологічний і сировинний вимір. Частина експертів акцентує на розвитку аутсорсингових сервісів, цифрової економіки, технологічного партнерства, а також на потенціалі видобутку, переробки та експорту стратегічних матеріалів і критичних мінералів, які можуть підвищити значення країни для європейських партнерів.

Не менш важливим елементом виступає розвиток гуманітарного та освітнього виміру зовнішньої політики. Респонденти згадують академічні обміни, культурну дипломатію, формування позитивного іміджу країни за кордоном і посилення «м'якої сили» як додаткові інструменти зміцнення міжнародних позицій Узбекистану.

У частині відповідей також звучить потреба в активнішій регіональній кооперації та дипломатичних ініціативах, включно з посиленням ролі Узбекистану як учасника або модератора регіонального діалогу в Центральній Азії.

Таким чином, у сприйнятті експертів стратегічне посилення Республіки Узбекистан у Європі та світовій політиці пов'язується насамперед із продовженням реформ, розвитком інфраструктури, диверсифікацією зовнішніх зв'язків, технологічною модернізацією та прагматичною багатовекторною дипломатією. Саме така комбінація, на їхню думку, дозволить країні зміцнити свої позиції як впливового і передбачуваного партнера на ширшому євразійському просторі.